

VÝZKUMNÝ NÁVRH

Téma: Vzdělávání žáků na základních školách při zdravotnických zařízeních

Základní školy při zdravotnickém zařízení plní zejména vzdělávací a výchovnou funkci a mají tak důležitou pozitivní úlohu při procesu uzdravování dítěte, protože odpoutávají jeho myšlenky od nemoci, bolesti či strachu z plánovaného zákroku a pomáhají překonat smutek z odloučení od známého prostředí a z významného zásahu do jeho denního režimu. Kromě toho je smyslem vzdělávání při zdravotnických zařízeních eliminovat zaostání žáka za jeho spolužáky, až se po zlepšení jeho zdravotního stavu vrátí do své školy. Stejně jako jiné typy vzdělávání i tento obklopuje jistá problematika.

Cílem této práce je pojmenovat problémy a úskalí vyskytující se v souvislosti se vzděláváním žáků na ZŠ při zdravotnických zařízeních – konkrétně při dětské nemocnici, léčebně a při dětské ozdravovně. Dále se pokusí porovnat případné rozdíly mezi těmito dvěma zařízeními ve zjištěných problémech a úskalích vzdělávání na ZŠ a navrhnout, jak by se zjištěným problémům a úskalím dalo předcházet nebo jak je minimalizovat.

Výzkumný problém: Porovnání problematiky vzdělávání žáků na základních školách při vybraných zdravotnických zařízeních

Hlavní výzkumná otázka: Jak se liší úskalí a problémy, které se objevují při vzdělávání žáků na základních školách při nemocnici, v léčebně a při dětské ozdravovně a jak lze těmito problémům předcházet?

Vedlejší výzkumné otázky: Co ovlivňuje průběh vzdělávání žáků v ZŠ při nemocnici, v léčebně a při dětské ozdravovně?

Jak by se dalo předcházet úskalím vzdělávání v těchto zařízeních?

Strategií pro získání a zpracování dat bude **kvantitativní výzkum**. Povaha kvantitativního výzkumu mi totiž k této práci vyhovuje více – téma již bylo zkoumáno a lze proto vytvořit hypotézy, které chci kvantitativním výzkumem potvrdit nebo vyvrátit. Nástrojem sběru dat bude **standardizovaný dotazník** - vzhledem k velikosti výzkumného vzorku a jeho rozmístění po celé ČR považuji použití dotazníku za nejlepší variantu. Zpracování získaných dat z dotazníků považuji za jednodušší než u jiných nástrojů sběru dat. Výsledky se obvykle dají dobře a přehledně interpretovat, grafy a koláče vypadají efektivně.

Výzkumná populace: Vyučující na základních školách ve zdravotnických zařízeních

Výzkumný vzorek: 25 ZŠ při zdravotnických zařízeních

Teoretická hypotéza:

Vzdělávání na základní škole při dětské nemocnici probíhá odlišně od vzdělávání na základní škole při ozdravovně

Pracovní hypotézy:

1 H_p: Na základní škole při dětské nemocnici jsou používány jiné didaktické metody než na základní škole při ozdravovně

2 H_p : Hlavním důvodem rozdílného přístupu pedagogů na základní škole při ozdravovně a při dětské nemocnici je rozdíl ve zdravotním stavu žáků – pacientů

3 H_p: Výuka na základní škole při ozdravovně je více interaktivní než na základní škole při dětské nemocnici

Konceptualizace:

Koncept – základní škola při zdravotnickém zařízení

ZŠ při zdravotnickém zařízení je takové zařízení, ve kterém se mohou vzdělávat žáci se zdravotním oslabením nebo dlouhodobě nemocní, po dobu jejich pobytu v tomto zařízení, pokud to jejich zdravotní stav dovoluje.

Operacionalizace:

Indikátor č. 1 – didaktické metody – způsoby výuky, výukové pomůcky, používané nástroje

Indikátor č. 2 – přístup pedagogů – způsob práce se žáky, zpětná vazba žáků, vztah učitel- žák

Indikátor č. 3 – míra interakce – aktivita žáků, možnosti vzájemného působení a ovlivňování

Ukázka z dotazníku:

1) Kvůli jakým zdravotním obtížím jsou žáci (pacienti), které máte v pedagogické péči na ZŠ při zdravotnickém zařízení?

Prosím, vypište _____

2) Pozorujete u žáků změny v jejich výkonech v závislosti na změnách jejich zdravotního stavu?

- ano

- ne

- nejsem si jistá/jistý

3) Kolik žáků máte obvykle v pedagogické péči?

_____

4) Probíhá výuka v pravidelný předem stanovený čas?

- *ano*

- *ne* ...pokud ne, pokračujte, prosím, na otázku č. 6

5) Kolik hodin výuky žák denně absolvuje?

- _____

- *nelze zevšeobecnit*

6) Stává se, že výuka proběhne odlišně od připraveného plánu?

- *ano*

- *ne*

7) Stává se, že výuka někdy neproběhne vůbec?

- *ano*

- *ne*

Následující otázka se týká otázek 6 a 7, pokud byla odpověď alespoň na jednu z nich kladná.

8) Z jakého důvodu?

Prosím, vypište

_____

9) Jaké předměty se u Vás na ZŠ vyučují?

Zatrhňte všechny vyhovující

- *český jazyk*

- *cizí jazyk*

- *matematika*

- *vlastivěda*

- *zeměpis*

- *dějepis*

- *přírodopis*

- *fyzika*

- *chemie*

- *občanská výchova*

- *jiné, doplňte, prosím* _____

10) Jaká vyučovací činnost se těší u žáků největší oblibě?

Prosím, vypište

Nevýhodou dotazníků je jejich nejistá návratnost a obtížně ověřitelná validita odpovědí – respondent si může v dotazníku vymýšlet a tazatel to nemá šanci zjistit (nelze použít pomocné kontrolní otázky v závislosti na předchozích odpovědích).

Praktickým problémem výzkumu by mohla být právě nízká návratnost dotazníků (v případě, že bych spolu s dotazníkem posílala do zařízení i vyplněnou obálku se známkou, by byla potíž i ve finanční nákladnosti výzkumu – naopak by to ale o něco zvýšilo návratnost dotazníků). Nepředpokládám zatím žádné etické problémy při výzkumu, protože se nebudu dostávat do kontaktu s žádnými konkrétními osobními údaji – k výzkumu je nepotřebuji.

Literatura:

JUDA, Josef. *Učebně výchovná péče o dítě v nemocnici*. Brno, 1959. 37 s

LAZAROVÁ, B. *Netradiční role učitele*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-7315-115-4

MATĚJČEK, Z. *Psychologie nemocných a zdravotně postižených dětí*. 3. Přepřac. vyd. Jinočany: H & H, 2001. 147 s. ISBN 80-86022-92-7

OPATŘILOVÁ, D. ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Somatopedie: texty k distančnímu vzdělávání*.
Brno: Paido, 2007. 123 s. ISBN 978-80-7315-137-9.

PLANK, Emma N. *Working with children in hospitals : a guide for the professional team*
Chicago : Press of Case Western Reserve University, 1971. 105 s. ISBN 0815167180.

PLEVOVÁ, M. *Dítě v nemocnici*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. 53 s. ISBN 80-210-
1551-9

PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. a kol. *Pedagogický slovník*. 4.
aktualizované vyd., Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8

PUGACH, Marleen C.; WARGER, Cynthia L. *Curriculum trends, special education and
reforms : refocusing the conversation*. New York: Teachers college press, 1996. 271 s. ISBN
0-8077-3562-0

VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie handicapu:3. část, Vývoj postiženého dítěte v předškolním
věku* Liberec: Technická univerzita v Liberci 2003. ISBN 80-7184-929-4.

VALENTA, M. a kol. *Herní specialista v somatopedii*. Olomouc: UP, 2003. ISBN 80-244
0763-9.